

BISKOPENS VISITASFOREDRAG
KÅFJORD SOKN
NORD-TROMS PROSTI, NORD-HÅLOGALAND BISPEDØMME
12.-17. NOVEMBER 2019

Visitasen i Kåfjord sokn har vært noen gode og innholdsrike dager. Jeg synes alltid det er spennende å besøke ulike deler av menighetslivet under en visitas. Det har vært en fin opplevelse å møte engasjerte folk både i kirken og i lokalsamfunnet her i Kåfjord. Jeg og mitt følge, prost Gaute Norbye og rådgiver Heidi Norbye, har blitt tatt imot på en god måte av menigheten og de kirkelige medarbeiderne.

Ordet «biskop» kommer fra et gresk ord som betyr «ha oppmerksomhet mot», «se etter». Når biskopen er på visitas ser jeg de ansatte og lokalsamfunnet som menigheten er en del av. I løpet av noen dager får vi se et konsentrat av menighetenes arbeid. Vi får komme nær hverandre gjennom gudstjenestefeiring og nattverdfellesskap, og ikke minst får vi mulighet til å snakke med hverandre og se hverandre. Dette skaper en god arena for å tenke sammen om menigheten og dens liv og virke. Gjennom visitasen ønsker jeg å støtte, inspirere, utfordre og veilede menigheten og de ansatte slik at vi sammen kan gjøre Jesus Kristus tydeligere for de som bor i Kåfjord.

En visitas er med på å vise kirkens enhet. Deres menighet er ikke alene. Dere står som del av en større helhet i Nord-Hålogaland bispedømme, i Den norske kirke og i den verdensvide kirke.

Temaet for visitasen er "Hvordan bevare den kristne kulturarven i Kåfjord." Dette har vært drøftet på ulike måter under visitasen, både med menighetsråd, stab og kommune. Jeg har møtt et sterkt engasjement for å bevare den kristne kulturarven i Kåfjord. Og særlig har det vært drøftet hvordan man kan nå barn, unge og deres familier. Det har også vært et sterkt fokus på salmesang og den store kulturarven vi har i sangen og de gamle salmene.

Da vi nå er kommet til visitasens siste dag er det på tide med en oppsummering av noen av de opplevelsene vi har delt med hverandre denne uka. Jeg vil derfor sette fokus på noen av de mange inntrykk fra visitasen med dere.

Visitasen startet på tirsdag med et godt møte med staben i menigheten. Dere er en flott stab, og det har vært fint å være i lag med dere disse dagene. Dere gir alle uttrykk for at dere trives godt, og at det er fint å jobbe sammen. Det har jeg også sett disse dagene. Dere har gode tanker for menighetsarbeidet, og dere ønsker å gjøre kirken enda mer synlig og tilgjengelig i lokalsamfunnet her i Kåfjord. Både gjennom trosopplæring, salmesang og diakoni. Takk til hver enkelt for tjenesten dere står i. Dere er alle med å gjøre en forskjell for menneskene her i Kåfjord sokn. Der hvor mennesker jobber sammen, på tvers av fag og profesjon, vil det alltid være behov for samarbeidsmøter. Slik vil jeg tro det også er for dere. Jeg vil anbefale at dere finner en rytme på stabsmøter slik at dere kan møtes jevnlig. Dette er viktig også for arbeidsmiljøet sin del, og det kan være med å kvalitetssikre både miljøet og samholdet.

På visitasens første dag hadde jeg møte med det nye menighetsrådet. Dette var veldig oppløftende. Dere har fått et godt menighetsråd med en god leder, Terje Bakkehaug, i spissen. Som en del av forberedelsene til visitasen ble det laget en visitasmelding fra soknet. Denne meldinga løftet ulike deler av det kirkelige arbeidet, og den gav et godt utgangspunkt for samtalen i menighetsrådet. Menighetsrådet er opptatt av å nå ut med den kristen kulturarven til barn og unge. I løpet av visitasen har trosopplæringen vært drøftet flere ganger. Dere har gitt tydelig uttrykk for at dere ønsker trosopplæringstiltak som har karakter av å være lavterskel. Det har blant annet vært drøftet barneforsamling og turfelleskap. Mitt råd til dere er å gjøre en evaluering av trosopplæringsplanen. Luk bort det som ikke er realistisk å få til, og velg dere ut noe dere ønsker å satse på og videreutvikle innenfor trosopplæringen. Det er fortsatt viktig å ha fokus på breddetiltakene, men jeg vil samtidig oppmuntre dere til å jobbe fram et godt lavterskeltilbud til barn og familier. Like over nyttår 2020 kommer det nye gudstjenestebøker. Da må det gjøres et arbeid med den lokale grunnordning i Kåfjord menighet. Dette gjelder bl.a. dåpsliturgien, da det er kommet en ny dåpsliturgi som ikke er tatt inn i ordningen i Kåfjord.

Menighetsrådet gav også uttrykk for at det samiske språket er en del av kulturarven, og at det er viktig at man fortsetter med å bruke samisk i gudstjenesten. Samisk språk og kultur er viktig, noe det har vært fokus på disse dagene. Det er lurt å ha noe samisk på hver gudstjeneste. For eksempel kan Kyrie synges på samisk. Jeg vil samtidig nevne sannhets og forsoningskommisjonens arbeid som nå er godt i gang. Mennesker har mistet språk og kultur. Dette er ofte sårt og vondt å snakke om. Som kirke kan vi være med å lytte til historiene, og kanskje på den måten være med å gi hjelp til mennesker som lever med en undertrykt historie eller identitet.

I møte med menighetsrådet ble det også snakket om menighetens misjonsprosjekt. Kåfjord sokn har i mange år hatt et misjonsprosjekt som heter "Hjelp Kola." Det er viktig for en kristen menighet å ha blikket løftet utover eget sokn. Gud kaller oss til misjon og til å ha omsorg for den verdensvide kirke. Jeg vil gjerne utfordre dere på misjonsprosjektet deres. Hvordan kan dere vitalisere prosjektet? Kanskje skal dere reise til Kola for inspirasjon? Eller kanskje er tiden inne for å velge et nytt prosjekt. Det er ofte slik at når en menighet har hatt et misjonsprosjekt over flere år vil engasjementet etter hvert bli noe lavere. Det kan være at tiden har kommet for at dere skal ha en drøfting av menighetens misjonsprosjekt. Jeg savnet ofring under dagens gudstjeneste. Det er mange gode formål å ofre til, både innenfor og utenfor vårt lands grenser. Jeg anbefaler menighetsrådet å legge til rette for at det normalt er offer i gudstjenesten.

Jeg har lagt merke til at menighetsrådet er opptatt av at kirken skal nå bredere ut i befolkningen. Jeg vil berømme dere for at dere har begynt å tenke strategisk rundt elektronisk markedsføring. Det er veldig bra med en nettside og en facebook-side som er lett å finne fram i. Samtidig er dere opptatt av å videreutvikle menighetsbladet. Dette vil jeg være med å heie frem. Menighetsbladet er en fin og viktig kanal. Menighetsbladet kan også være en hjelp til unge familier i trosopplæringen som foregår i hjemmene. Det kan være korte barneandakter, bønner og sanger, og det kan være invitasjon til menighetens trosopplæringsarbeid.

Jeg vil rette en stor takk til dere som har stilt dere til tjeneste i menighetsrådet. Takk for den frivillige innsatsen dere gjør og for engasjementet og omsorgen dere har for menigheten i Kåfjord. I visitasberetningen står det at den læstadianske forsamlingskulturen står sterkt i kommunen. Dere er et sokn hvor den læstadianske arven er bærer av menighetslivet. Samtidig skal dere favne vidt. Dere står i spennet mellom de gamle tradisjonene og det å være folkekirke. Jeg ser at dere er opptatt av dette, og at dere har en nød for at mennesker skal komme til tro. Dette kan være utfordrende. Men det kan også være spennende å jobbe med gudstjenestelivet og fellesskapsbyggende arbeid på en slik måte at nye mennesker kjenner tilhørighet til kirken. Dere har en flott stab som er opptatt av dette. Det gir et godt utgangspunkt når strategier og veivalg skal gjøres.

På onsdag var jeg på besøk på Senter for nordlige folk. Jeg ble veldig imponert over hva de får til gjennom dette senteret. Davvi álbmogiid guovddáš OS / Senter for nordlige folk AS (DÅG) er et aktivt samisk kulturhus og urfolkssenter med nordområdene og Sápmi som arbeidsområde. Senteret skal utvikle og formidle sjøsamisk språk, kunst, kultur og samfunnsliv, og kunnskap om urfolk i nordområdene. Daglig leder, Terje Ansgar Eriksen, viste oss rundt og fortalte levende om senteret og dets historie. Av samiske virksomheter er Sametinget, NRK Sápmi, Riddu Riđđu Festivála, Samisk språksenter og Samisk bibliotekstjeneste. Man skal ikke se bort fra at flere av instansene på Senter for nordlige folk kan være gode samarbeidsarenaer for kirken i lokalsamfunnet.

På fagmøtet med de ansatte og menighetsrådet på onsdag ble det understreket at vi som kirke er en viktig kulturbærer. Ved det bærer vi kristentroen også for folket. Den lokale kirke representerer den kristne tro i lokalsamfunnet. Fjerner vi kirken så står vi i fare for å fjerne troen fra folk. Det er derfor så viktig at kirken er levende tilstede i menneskers liv og hverdag.

Jeg har lyst til å løfte frem et eksempel på hvordan kirken er levende tilstede i menneskers liv og hverdag. Det å synge sammen er med å skape tro. Når vi synger vokser troen gjennom lovsang og bønn. Dette kom tydelig til uttrykk på onsdag kveld hvor det var invitert til gudstjeneste og sangkveld på Kåfjord Helsetun. Her møttes beboere og bygdas folk til gudstjeneste, salmesang og fellesskap ledet av klokker Frode Lervoll, kantor Ole Johan Monsen og sokneprest Richard Olsen Svane. Dette er et godt eksempel på hvordan gudstjenestearbeidet, kirkemusikken og diakonien går hånd i hånd. Kulturelt og diakonalt arbeid i kirken er verdifullt. Det senker terskelen for å samles og det er veldig bra. Dere er heldige som har dyktige frivillige og ansatte som har syn for disse tingene.

Det var flere frivillige medarbeidere i sving på salmekvelden på helsetunet. Kaffe og uformell prat er viktig for fellesskapet. Dette hadde det ikke blitt noe av om ikke folk i menigheten stilte opp. Jeg vil berømme dere som er med som frivillige medarbeidere. Frivillig arbeid er en diakonal tjeneste som betyr uendelig mye for å bygge fellesskap og tilhørighet.

Jeg vil utfordre Kåfjord sokn til å tenke mer målrettet om frivilligheten. Jeg er helt sikker på at det er mennesker i denne menigheten som kan tenke seg å gjøre en tjeneste i fellesskapet. Men mange ganger kan det være vanskelig å melde seg. Jeg tror at når folk blir forespurt vil de ofte si ja. Det er langt ifra bare de ansatte som gjør

jobben i kirken. Det er både ansatte og frivillige som sammen bygger kirke og fellesskap det er godt å være i.

På torsdag var jeg i møte med kommunen. Det var et godt og oppløftende møte sammen med ordfører, medlemmer i formannskapet, rådmann og etatsjefer. Kommunen er en god samarbeidspartner, og det er særlig kirkeverge Torbjørn Karlsen som ivaretar kontakten rundt økonomi og forvaltning. Behovet for elektrisk ringing i Kåfjord kirke, og behovet for å fullføre og gjennomføre planene om utvidelsen av kirkegården i Olderdalen ble tatt opp. Vi samtalte om hvordan kirken og kommunen ytterligere kan samhandle i forhold til forebyggende arbeid for kommunens innbyggere. Jeg opplevde at kirken fikk en klar utfordring til å se på hvordan vi gjennom kultur og diakoni kan være en samarbeidspartner. Kommunen jobber målrettet med forebygging i forhold til ungdom, og det jobbes interkommunalt. Jeg vil utfordre fellesrådet og menighetsrådet til å være med å tenke hvordan vi som kirke kan samarbeide med kommunen innenfor fagfeltene kultur og diakoni. Det hadde vært veldig spennende om vi klarte å jobbe fram en regional diakon-stilling som kan drive et utadretta forebyggende arbeid overfor barn og unge i samarbeid med kommunen.

Det hører ofte med til visitas å ha skolegudstjenester. På torsdag var det skolegudstjeneste i Kåfjord kirke. Jeg er glad for den gode dialogen og samarbeidet dere har med skolen.

Kirkeklokkene ringer slik at bygda skal vite når det er gudstjeneste og høytid. Kåfjord kirke trenger å få installert elektrisk ringing. Etter mitt skjønn er det ikke forsvarlig at kirketjener må ringe manuelt med klokkene. Til det er lyden altfor høy.

Jeg var også på besøk i Kåfjord Vekst. Vi ble tatt varmt imot med vafler og kaffe, og det var godt å være i fellesskapet. Det tok ikke lang tid før vi var godt i gang med sangframføringer og fotografering. Dere har en sokneprest som er veldig synlig i lokalmiljøet. Så også her! Soknepresten ble stadig utfordra til å være med på bilde eller være med i duett.

Takk til Kåfjord Vekst som har som sin oppgave å gi mennesker som har en langvarig eller kortvarig helsemessig begrensning, mulighet til å delta aktivt i arbeidslivet.

På slutten av visitasen møtte jeg bedehusstyrene for Birtavarre og Manndalen bedehus.

Dette var et godt møte med gode samtaler. Det er viktig at vi som kirke og forsamling har god dialog slik at vi kan spille hverandre gode. Sammen har vi fått et kall til å forkynne Guds ord og til å være kirke i Kåfjord.

Jeg vil løfte fram en nød vi har i vår kirke. Nøden er at vi mangler prester og andre kirkelige ansatte. Jeg vil gjerne legge dette innover dere. Det å snakke med, og å utfordre unge mennesker til å ta kirkelig utdanning. Vi trenger mennesker fra nord som kan bli prester og kirkelige ansatte i egen landsdel. Som kjenner kulturen, og som gjennom sin tjeneste kan være med å ta vare på den kirkelige kulturarven her i landsdelen.

UTFORDRINGER

Jeg gir alltid noen utfordringer til menighetene jeg er på visitas i, og det vil jeg også gjøre til dere. Dette er ting jeg har sett i løpet av visitasen som jeg tenker at dere kan jobbe med i tiden fremover. Jeg sier ikke hvordan dere skal løse utfordringene. Dere kjenner menigheten og bygdene best. Men jeg ser at dette er områder dere bør jobbe med fremover.

1. Trosopplæringsplanen er for omfattende i forhold til ressursene dere har. Jeg vil utfordre dere til å evaluere planen, og til å gjøre noen prioriteringer i forhold til lavterskeltilbud. Jeg vil også foreslå at dere utfordrer en av foreldrene i småbarnsfamiliene til å ha en 10-20 % stilling. Da vil denne i samarbeid med staben kunne lede og utvikle et konkret tiltak i form av f.eks. å bygge fellesskap for barnefamilier gjennom turgruppe.
2. Jevnlige møter med kommuneledelsen. Jeg anbefaler at dere fortsetter den gode dialogen med kommunen i forhold til samhandling, og at dere innbyr til møte for videre dialog rundt kultur og diakoni. Jeg anbefaler også at det etableres jevnlig møter med kommunen i forhold til fellesrådets budsjettarbeid.
3. Frivillighet. Jeg vil anbefale menighetsråd og stab til å sette noen konkrete mål for frivilligheten i soknet.
4. Kontorforhold. Siden sist visitas har dere fått gode og tjenlige lokaler som jeg har inntrykk av at fungerer godt. Jeg vil allikevel påpeke at det må gjøres noen grep i forhold til å få en lydtett dør inn til kontoret til soknepresten. Dette ber jeg dere prioritere.
5. Overføring av kirkebygg. Kommunen og Fellesråd må få overført eiendommen til Djupvik kirkestue juridisk fra kommunen til soknet.
6. Elektrisk ringing av kirkeklokkene. Jeg ber Fellesrådet følge opp denne saken med kommunen slik at man får installert elektrisk ringing i Kåfjord kirke. Samtidig ber jeg også om at kommunen og fellesråd i samarbeid sørger for å fullføre og gjennomføre planene om utvidelsen av kirkegården i Olderdalen.

Det er ni år siden forrige visitas. Trolig går det omtrent like lang tid til neste gang. Prosten har i oppgave å følge opp de utfordringene som visitasen har pekt på, i samarbeid med menighetsråd og ansatte.

Jeg vil til slutt takke for disse dagene sammen med dere.

Jeg ønsker å rette en stor takk til menighetsrådet, til kirkevergen, de kirkelig ansatte, prostene og alle andre som har vært med å tilrettelegge for denne flotte visitasen. Og ikke minst takk til alle dere som trofast samles til gudstjenester, som ber for menigheten og setter deres lit til Herren. Vi er kalt til å forkynne evangeliet og å bygge menighet. Noen ganger blir man nærsynt og glemmer at man står i en fantastisk sammenheng. Vi skal få lede mennesker til Gud. Det er ikke mindre enn det. Det er det det handler om. Måtte Gud bevare dere i sin miskunn og velsigne dere alle i dagene som ligger foran!